

Warszawa, 13 października 2017 r.

PIU 1226/2017

**Szanowny Pan
Marek Zagórski
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Cyfryzacji**

Szanowny Panie Ministrze,

w związku z prowadzonymi aktualnie przez Ministerstwo Cyfryzacji konsultacjami społecznymi projektu ustawy - *Przepisy wprowadzające ustawę o ochronie danych osobowych* oraz projektu ustawy o *ochronie danych osobowych*, które mają na celu wdrożenie do krajowego porządku prawnego unijnego Ogólnego Rozporządzenia o Ochronie Danych Osobowych 2016/679 (RODO), w imieniu Polskiej Izby Ubezpieczeń pragnę przekazać na Pana ręce nasze propozycje uzupełnienia projektu zaproponowanych zmian do ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej zawartych w projekcie z dn. 13.09.2017 r. przygotowanym przez Ministerstwo Cyfryzacji, m.in. we współpracy z Ministerstwem Finansów.

Jednocześnie składamy podziękowania za dotychczasowe spotkania kierownictwa Ministerstwa z przedstawicielami Polskiej Izby Ubezpieczeń i otwartość i chęć dialogu w całym procesie pracy nad nowym prawem o ochronie danych osobowych umożliwiającym wdrożenie stosowania Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 (RODO).

W opinii środowiska ubezpieczeniowego dotychczasowy projekt nie jest wystarczający z punktu widzenia zapewnienia ciągłości istotnych dla ubezpieczających i ubezpieczonych czynności ubezpieczeniowych i zapewniania warunków do rozwoju działalności ubezpieczeniowej w Polsce. Naszym zdaniem w kilku newralgicznych obszarach zachodzi potrzeba skorzystania z uprawnień dla Krajów Członkowskich przewidzianych Rozporządzeniem 2016/678 i dostosowania krajowych regulacji, m.in. ustawy z dn. 11.09.2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, wprowadzając rozwiązania jakie proponuje się w stosunku do branży bankowej oraz Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego. Zagrożenia dla funkcjonowania ubezpieczycieli w Polsce oraz obsługi ich klientów bez wprowadzenia postulowanych rozwiązań zostały przez nas jeszcze raz wskazane w uzasadnieniach proponowanych przepisów.

Polska Izba Ubezpieczeń z zadowoleniem przyjmuje dotychczas zaprojektowane w projekcie Ministerstwa Cyfryzacji rozwiązania propozycji zmian do ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, a mianowicie:

- zamiany obowiązku zbierania pisemnych zgód na obowiązek zbierania wyraźnych zgód (art.38 ust 6 i 8 oraz art.39 ust 1);
- dopuszczenia do przetwarzania danych osobowych przez ubezpieczycieli (art.41 ust. 1);

- dopuszczenia do przetwarzania danych zdrowotnych przez ubezpieczycieli (art.41a ust.1a);
- dopuszczenia do automatycznego przetwarzania danych, w tym profilowania przez ubezpieczycieli (art.41 ust.1b);
- zwolnienia ubezpieczycieli z obowiązku powiadamiania o przetwarzaniu danych osobowych, w tym danych zdrowotnych (art.41 ust.2).

Polska Izba Ubezpieczeń proponuje następujące dalsze, niezbędne dla dalszego funkcjonowania i rozwoju ubezpieczeń w Polsce modyfikacje ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej w celu dostosowania do RODO:

- dopuszczenie profilowania w działalności ubezpieczeniowej w celu wykonania umowy (likwidacja szkód) (modyfikacja proponowanego art.41 ust.1b);
- dopuszczenie ubezpieczycieli do przetwarzania danych biometrycznych do celów identyfikacji i weryfikacji klienta (nowy art.41 ust.1c);
- kontynuacja dopuszczalności przetwarzania informacji przez ubezpieczycieli w wyrokach skazujących (nowy art.42 ust.5);
- ustalenie maksymalnego okresu archiwizacji danych w działalności ubezpieczeniowej (nowy art.29 ust.11);
- dalsze umożliwienie działań antyfraudowych przez ubezpieczycieli (przeciwdziałanie wyłudzeniu nienależnych świadczeń i odszkodowań oraz praniu pieniędzy i terroryzmowi) (nowy art.41a);
- umożliwienie ubezpieczycielom przetwarzania danych o karalności i biometrycznych pracowników (nowy art.35 ust.8);
- dalsze umożliwienie ubezpieczycielom przetwarzania danych w celu realizacji roszczeń regresowych i windykacji (nowy art. 41b).
- wyraźne określenie warunków udostępniania informacji i prowadzenia komunikacji przez ubezpieczycieli z podmiotem danych (nowy art. 41d).

W załączeniu przesyłamy dokument zawierający brzmienie proponowanych zmian wraz z ich uzasadnieniem.

Liczymy na pozytywne ustosunkowanie się do naszych propozycji. Jednocześnie zgłaszamy gotowość do wspólnego spotkania przedstawicieli Ministerstwa Cyfryzacji, Ministerstwa Finansów i przedstawicieli Polskiej Izby Ubezpieczeń w celu przedyskutowania proponowanych rozwiązań prawnych.

Z wyrazami szacunku

Wiceprezes Zarządu
Polskiej Izby Ubezpieczeń
Andrzej Mściżek

**PROPOZYCJE POLSKIEJ IZBY UBEZPIECZEŃ
ZMIAN DO USTAWY O DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ I
REASEKURACYJNEJ
W PROJEKCIE USTAWY – PRZEPISY WPROWADZAJĄCE USTAWĘ O OCHRONIE
DANYCH OSOBOWYCH**

Polska Izba Ubezpieczeń zgłasza następujące propozycje zmian do ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz. U. poz. 1844 oraz z 2016 r. poz. 615 i 1948, dalej „udur”) uzupełniające projekt Ministerstwa Cyfryzacji z 14 września 2017 r. *Projekt ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę o ochronie danych osobowych.*

1. Profilowanie w działalności ubezpieczeniowej w celu wykonania umowy (likwidacja szkód)

PIU proponuje nowe brzmienie projektowanego nowego ust. 1b w art. 41 udur:

Art. 41 ust. 1b

„Zakład ubezpieczeń w celu wykonania obowiązku dokonania oceny ryzyka ubezpieczeniowego lub wykonania umowy ubezpieczenia może przetwarzać dane osobowe w indywidualnych przypadkach ubezpieczonych lub ubezpieczających w sposób zautomatyzowany, w tym poprzez profilowanie”.

Uzasadnienie:

Zaproponowany przepis wykorzystuje dyspozycję art. 22 ust. 2 lit. b) Rozporządzenia 2016/679 – czyli klauzulę uprawniającą państwo członkowskie do prawnego uregulowania dalszych zwolnień od zakazu wydawania wiążących decyzji względem podmiotu danych w trybie zautomatyzowanego przetwarzania, w tym profilowania.

Postuluje się, żeby profilowanie danych osobowych przez ubezpieczycieli było możliwe, zarówno na etapie oceny ryzyka ubezpieczeniowego, jak i podczas wykonywania umowy ubezpieczenia, tj. na etapie likwidacji szkód.

Obowiązek oceny ryzyka ubezpieczeniowego na potrzeby ustalenia wysokości składek ubezpieczeniowych wynika obecnie z art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej. W związku z powyższym uzasadnione jest przyjęcie, że zautomatyzowane podejmowanie decyzji, w tym profilowanie, jako niezbędne do zawarcia umowy pomiędzy podmiotem danych a administratorem (w tym przypadku zakładem ubezpieczeń), jest uprawnione na mocy art. 22 ust. 2 lit. a) Rozporządzenia 2016/679. Nie zawsze jednak ubezpieczony jest jednocześnie ubezpieczającym i zawiera umowę ubezpieczenia. Art. 22 ust. 2 lit. a) Rozporządzenia 2016/679 nie obejmuje sytuacji podmiotów danych, które stronami umowy ubezpieczenia nie są, mianowicie umów ubezpieczenia zawieranych na podstawie art. 808 § 1 Kodeksu cywilnej, tj. umów ubezpieczenia na cudzy rachunek.

Zaproponowany przepis znosi nieuzasadnioną nierówność pomiędzy osobami ubezpieczonymi na mocy umów indywidualnych i umów grupowych. Brak ww. przepisu stanowiłby istotną przeszkodę w digitalizacji sprzedaży ubezpieczeń i wydłużył proces zawierania umów ubezpieczenia dla podmiotów danych, które nie są stronami umowy ubezpieczenia. Przepis zabezpiecza interes tych ostatnich.

Obowiązek wypłaty odszkodowań lub świadczeń przez ubezpieczycieli wynika obecnie z art. 28 udur. W zakresie zezwalającym na zautomatyzowane podejmowanie decyzji w celu wykonania umowy ubezpieczenia, zaproponowany przepis daje możliwość wydawania decyzji ubezpieczeniowych (czyli likwidacji szkód) w procesie w pełni zautomatyzowanym. W procesie likwidacji szkód i świadczeń dąży się do tego, żeby w niektórych produktach, już podczas rozmowy telefonicznej lub zgłoszenia internetowego następowało skierowanie klienta na odpowiednią ścieżkę likwidacji. W dobie digitalizacji wydaje się to być nieuniknione. Ponadto zautomatyzowanie procesów w sposób oczywisty prowadzi do przyspieszenia procesu likwidacji szkód, co jest w interesie ubezpieczonych.

Co do zasady, zgodnie z art. 22 ust. 2 lit. a) Rozporządzenia 2016/679, dopuszczalne jest zautomatyzowane podejmowanie decyzji, w tym profilowanie, w celu wykonania umowy zawartej pomiędzy podmiotem danych a administratorem. Przepis Rozporządzenia dopuszcza zatem zautomatyzowaną likwidację szkód względem uprawnionych z umowy ubezpieczenia będących jednocześnie ubezpieczającymi.

W stosunku ubezpieczenia mamy jednak do czynienia, oprócz ww. podmiotów, również z uprawnionymi i osobami fizycznymi dochodzącymi roszczeń na podstawie przepisów ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych. Te ostatnie podmioty danych nie zawierają umowy z ubezpieczycielem, a zatem nie wchodzą w zakres dyspozycji art. 22 ust. 2 lit. a) Rozporządzenia 2016/679.

Brak zaproponowanego uregulowania uniemożliwi zakładom ubezpieczeń wprowadzenie zautomatyzowanych procesów względem uprawnionych z umów ubezpieczenia oraz poszkodowanych dochodzących roszczeń w ramach systemu ubezpieczeń obowiązkowych. Ci ostatni to w dużej mierze ranni i poszkodowani w wypadkach drogowych.

Mimo porównywalnej sytuacji i interesów wszystkich wymienionych wyżej podmiotów, uprawnieni i poszkodowani są traktowani inaczej. Wskazaną nierówność prawną eliminuje zaproponowany przepis. Można również zauważyć, że na podstawie Rozporządzenia, w przypadku gdy pomiędzy osobą występującą z roszczeniem a zakładem ubezpieczeń nie istnieje stosunek umowny, zautomatyzowane podejmowanie decyzji jest dopuszczalne na podstawie zgody podmiotu danych. Uzyskanie zgody wymaga jednak dodatkowego kontaktu, co wydłuża proces likwidacji szkody na niekorzyść tych podmiotów.

Co do wypełnienia przesłanek Rozporządzenia w zakresie konieczności zapewnienia przez prawo państwa członkowskiego właściwych środków ochrony praw, wolności i prawnie uzasadnionych interesów osoby, której dane dotyczą, należy wskazać, że gwarancje te już istnieją w polskim prawie.

Podmiot danych ma bowiem następujące możliwości:

- zagwarantowaną w polskim prawie możliwość złożenia reklamacji i dochodzenia roszczeń na dwa sposoby, zgodnie z ustawą z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego i o Rzeczniku Finansowym oraz ustawą z dnia 23 września 2016 r. o pozasądowym rozwiązywaniu sporów konsumenckich - w drodze mediacji przeprowadzanej przed Rzecznikiem lub w drodze złożenia skargi do Rzecznika Finansowego;

- dodatkowo w przypadku sporów dotyczących zobowiązań umownych wynikających z umów zawieranych za pośrednictwem strony internetowej lub innych środków elektronicznych pomiędzy zakładem ubezpieczeń a konsumentami istnieje możliwość wykorzystania internetowego systemu rozstrzygania sporów – tzw. platformy ODR. W tym celu konsument ma możliwość wypełnienia elektronicznego formularza skargi dostępny pod adresem <http://ec.europa.eu/consumers/odr/>. Powyższe przewidziane zostało przez Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 524/2013 z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie internetowego systemu rozstrzygania sporów konsumenckich.

- ponadto od decyzji ubezpieczyciela przysługuje podmiotowi danych droga sądowa, co jest obligatoryjnie wskazywane podmiotowi danych w treści każdej decyzji ubezpieczeniowej, na mocy art. 29 ust. 5 *in fine* ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.

Zaproponowany przepis dopuszcza zatem automatyczną likwidację szkód w rozsądnym zakresie dla wszystkich zainteresowanych.

2. Przetwarzanie danych biometrycznych do celów identyfikacji i weryfikacji klienta

PIU proponuje dodanie nowego ust. 1c w art. 41 udu:

Art. 41 ust. 1c udu

„1c . Zakład ubezpieczeń może przetwarzać dla celów prowadzenia działalności ubezpieczeniowej informacje zawarte w dokumentach tożsamości osób fizycznych oraz dane biometryczne w celu zidentyfikowania lub weryfikacji tożsamości osoby fizycznej, a także uwierzytelniania czynności dokonywanej przez osobą fizyczną. Minister właściwy do spraw informatyzacji w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw instytucji finansowych określi, w drodze rozporządzenia, sposób przetwarzania danych biometrycznych, uwzględniając zapewnienie ochrony przetwarzanych danych biometrycznych odpowiedniej do zagrożeń.”

Uzasadnienie:

Przetwarzanie danych biometrycznych, na zasadach analogicznych jak w przypadku banków umożliwi zastosowanie silnego uwierzytelnienia w relacji klienta z ubezpieczycielem pozwalając na rozwój zdalnych kanałów dostępu do produktów ubezpieczeniowych i ma znaczenie zarówno na etapie zawierania umowy ubezpieczenia, jak i wykonywania umowy ubezpieczenia, tj. w likwidacji szkód. Wzmocnienie procesu identyfikacji klienta stanowi ważny interes publiczny i spełnia przesłankę wskazaną w art. 9 ust 2 lit. g. RODO. Za jednakowym potraktowaniem banków i ubezpieczycieli przemawia to, że również klienci ubezpieczycieli dokonują transakcji płatniczych, gdzie możliwość przetwarzania danych biometrycznych celem zidentyfikowania (w niektórych przypadkach ubezpieczeń assistance np. poprzez głos) lub uwierzytelnienia osoby fizycznej (np. w aplikacjach mobilnych za pomocą danych daktyloskopijnych) stanowi ochronę zgromadzonych środków klientów. Ponadto, zakłady ubezpieczeń mogą już obecnie pośredniczyć w wykonywaniu czynności bankowych przy zawieraniu umów ma mocy uprawnienia wynikającego z art. 4 ust. 11 pkt 1 udu, gdzie wymagane są te same zasady bezpieczeństwa i identyfikacji klientów co w instytucjach bankowych.

Dodatkowo wskazać należy, że na ubezpieczycieli jest nałożony podobnie jak na banki obowiązek identyfikacji i weryfikacji klienta pod kątem przeciwdziałania prania pieniędzy co wynika z art. 13 ust. 1 lit. d Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/849 z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, zmieniająca rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 i uchylająca dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2005/60/WE oraz dyrektywę Komisji 2006/70/WE (dalej Dyrektywy AML 4). Przepis wzorowany jest na nowelizowanym art. 112b ustawy – Prawo bankowe, który ma umożliwiać bankom przetwarzanie danych biometrycznych w analogicznych celach.

3. Kontynuacja dopuszczalności przetwarzania informacji w wyrokach skazujących

PIU proponuje dodanie nowego ust. 5 w art. 42 udu:

Art. 42 ust. 5 udu

„Zakład ubezpieczeń jest uprawniony do przetwarzania danych osobowych dotyczących wyroków skazujących oraz naruszeń prawa zawartych w informacjach udzielonych zgodnie z ust. 1 i 2, a także otrzymanych od ubezpieczających.”

Uzasadnienie:

Obecnie w procesach likwidacji szkód są przetwarzane dane osobowe dotyczące wyroków skazujących i naruszeń prawa (mandaty) (art. 42 ust. 1-4 udu). Rozszerzenie normy zawartej w art. 42 u.d.u.r. poprzez dodanie ust. 5 jest związane z uprawnieniem do przetwarzania szczególnej kategorii danych osobowych, dotyczących wyroków skazujących i naruszeń prawa, która to **wynika z art. 10 RODO**.

Dane dotyczące wyroków skazujących i naruszeń prawa należą do szczególnej kategorii danych uznawanych za tzw. dane wrażliwe (sensytywne), ich **przetwarzanie jest możliwe dopiero po spełnieniu przez administratora danych dwóch szczególnych warunków**, z których pierwszy wynika z

funkcjonowaniem normy prawnej, przewidzianej na gruncie prawa krajowego umożliwiającej przetwarzanie tego rodzaju danych, a drugi związany jest z koniecznością wdrożenia odpowiednich środków ochrony. Szczególne znaczenie ma również fakt, iż zakład ubezpieczeń – z uwagi na specyfikę prowadzonej działalności – nie tylko podlega nadzorowi centralnych organów administracji publicznej (w tym KNF), ale jednocześnie jest zobligowany do przestrzegania i ochrony tajemnicy ubezpieczeniowej. Powyższe minimalizuje ryzyko zagrożenia ochrony danych osobowych, które obejmują dane o wyrokach skazujących czy naruszeniach prawa.

4. Ustalenie maksymalnego okresu archiwizacji danych

PIU proponuje dodanie nowego ust. 11 w art. 29 udu:

Art. 29 ust. 11 udu

„Zakład ubezpieczeń może przechowywać informacje i dokumenty dotyczące umowy ubezpieczenia do celów archiwalnych przez okres 20 lat po upływie okresu ochrony ubezpieczeniowej i zastosowaniu odpowiednich środków technicznych i organizacyjnych w celu ochrony praw i wolności osób, których dane w nich się znajdują.”

Uzasadnienie:

W świetle aktualnej regulacji zawartej w art. 29 ust. 10 udu, zakład ubezpieczeń przechowuje informacje i dokumenty związane ze szkodą do czasu upływu terminu przedawnienia roszczeń z umowy ubezpieczenia. Jednakże jak wskazano poniżej termin przedawnienia roszczeń nie może być jednostronnie ustalony przez zakład ubezpieczeń, co powoduje, iż w wielu przypadkach termin ten jest zależny od rodzaju produktu ubezpieczeniowego, rodzaju zdarzenia i sytuacji prawnej uprawnionego z umowy ubezpieczenia. Zaproponowana zmiana, wskazująca na maksymalny okres przetwarzania (przechowywania) danych osobowych i wydaje się być szczególnie uzasadniona, m.in. z uwagi na podniesiony w literaturze (zob. J. Barta, P. Fajgielski, R. Markiewicz: Komentarz do art. 26 u.o.d.o. [w:] Ochrona danych osobowych. Komentarz, wyd. VI. LEX, 2015; źródło: LEX). postulat wskazania maksymalnego okresu przetwarzania danych w bazie, który znajduje swoje odzwierciedlenie np. w art. 13 ust. 2 lit. a RODO oraz art. 14 ust. 2 lit. a) RODO. Z kolei z treści art. 5 ust. 1 lit. e RODO („ograniczenie przechowywania”) wynika, że dane osobowe mogą być przechowywane przez okres dłuższy, o ile będą one przetwarzane **do celów archiwalnych w interesie publicznym**.

Jak wynika z analizy dotychczasowej praktyki, komentowanej m.in. przez Rzecznika Ubezpieczonych, niejednokrotnie dochodzi do sytuacji niszczenia przez ubezpieczycieli dokumentów dotyczących spraw, które, wbrew przekonaniu ubezpieczycieli, jeszcze nie uległy przedawnieniu, co w znacznym stopniu utrudnia lub uniemożliwia skuteczne prowadzenie tych spraw. Jak wynika wprost z treści pisma Rzecznika Ubezpieczonych z dnia 7 września 2010 r. skierowanego do Ministerstwa Finansów, w dotychczasowej działalności zakładów ubezpieczeń dochodziło do sytuacji, w której ubezpieczony miał ograniczony bądź całkowicie uniemożliwiony dostęp do akt szkodowych, ze względu na obowiązujący 3 letni okres przedawnienia.

Jak wskazywał Rzecznik Ubezpieczonych, należy mieć na uwadze regulacje zawarte m.in. na gruncie ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz.U. z 2016 r. poz. 380) w tym m.in. art. 442¹ § 2 i art 442¹ § 4), a także ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2016 r. poz. 1137) w tym m.in. art. 177 § 1 i § 2. Przewidują one zróżnicowane i niejednolite terminy przedawnienia roszczeń, które mogą być objęte ochroną ubezpieczeniową. Terminy te dodatkowo mogą ulegać zawieszeniu (zob. art. 121 i 122 k.c.) lub przerwaniu (zob. art. 123 i 124 k.c.), a zakład ubezpieczeń może nie posiadać informacji o zaistnieniu takiej okoliczności. Z tego względu uzasadnione jest wydłużenie

terminu dopuszczającego przechowywanie przez ubezpieczycieli informacji i dokumentacji związanej z prowadzeniem akt szkody (zawierające dane osobowe), a to **w celu zapewnienia osobom ubezpieczonym prawa do skorzystania z przysługującej im ochrony, a więc jest to nie tylko podyktowane interesem zakładu ubezpieczeń, lecz również interesem publicznym.**

Uzasadnienie wydłużenia terminu przechowywania danych do okresu 20 lat znajduje również odzwierciedlenie na gruncie art. 24 ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (Dz.U. z 2016 r., poz. 186), który wprowadza 20 i 30 letni okres przechowywania dokumentacji medycznej przez podmioty udzielające świadczeń zdrowotnych.

Należy zaznaczyć, że zgodnie z regulacją zawartą w art. 5 ust. 1 lit. e) RODO przechowywanie danych osobowych przez okres dłuższy niż niezbędny do celów, w którym dane są przetwarzane, **jest dopuszczalne w sytuacji wdrożenia odpowiednich środków technicznych i organizacyjnych, zapewniających ochronę praw i wolności osób, których dane dotyczą.** Powyższe znajduje bezpośrednie odzwierciedlenie w propozycji art. 29 ust. 11 u.d.u.r., z którego wynika obowiązek zakładu ubezpieczeń do wdrożenia wymienionych powyżej środków.

W celu uniknięcia wątpliwości należy również podkreślić, że na mocy art. 35 ust. 1 u.d.u.r., zakład ubezpieczeń jest podmiotem **zobowiązany do zachowania tajemnicy ubezpieczeniowej**, która obejmuje m.in. zakres przetwarzanych danych osobowych, o których mowa w niniejszym uzasadnieniu. Obowiązek dochowania tajemnicy ubezpieczeniowej jest istotnym środkiem dążącym do zapewnienia ochrony praw i wolności podmiotu danych.

Wprowadzenie 20 letniego okresu przechowywania danych osobowych jest więc **rozwiązaniem adekwatnym (proporcjonalnym)** i odpowiadającym normom ochrony danych osobowych (m.in. art. 9 ust. 2 lit. j RODO), zarówno z punktu widzenia zakładów ubezpieczeń, jak i osób objętych ochroną ubezpieczeniową. Wynika to m.in. z uwagi na objęcie zakładów ubezpieczeń nadzorem organu odpowiedzialnego i obowiązującym mechanizmem sankcjonowania wypełniania obowiązków nałożonych na zakłady ubezpieczeń (KNF). Jednocześnie warto zaznaczyć, że zarzut przedawnienia zostaje uwzględniony dopiero po podniesieniu tego zarzutu na wniosek osoby, której interesu dotyczy, a sam okres obowiązywania tajemnicy ubezpieczeniowej nie jest limitowany czasem i trwa pomimo upływu okresu przedawnienia.

Dodatkowym argumentem wskazującym na to, że wprowadzenie 20 letniego okresu przechowywania danych osobowych jest więc rozwiązaniem adekwatnym (proporcjonalnym) jest także art. 19 Rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2015/35 z dnia 10 października 2014 r. uzupełniającego dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wyłączenie II). Przepis wymaga, żeby dane do ustalania rezerw ubezpieczeniowych (docelowo również oceny ryzyka) były właściwej jakości. Zgodnie z nim dane wykorzystywane do obliczania rezerw techniczno-ubezpieczeniowych uważa się za kompletne do celów art. 82 dyrektywy 2009/138/WE tylko wówczas, gdy spełnione są wszystkie następujące warunki:

- a) dane zawierają **informacje historyczne wystarczające do oceny charakterystyki powiązanych ryzyk oraz zidentyfikowania trendów ryzyk;**
- b) dane są dostępne dla każdej odpowiedniej jednorodnej grupy ryzyka stosowanej przy obliczaniu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych oraz żadne istotne dane nie są pomijane bez uzasadnienia przy obliczaniu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

Postulowany przepis nie stoi w sprzeczności z również wprowadzonym w nowelizacji nowym art. 41 ust. 3 u.d.u.r., gdyż art. 41 ust. 3 u.d.u.r. nakłada na zakład ubezpieczeń obowiązek zapobiegania nadużyciom lub niezgodnemu z prawem dostępowi lub przekazywaniu danych przez okres niezbędny do oceny ryzyka ubezpieczeniowego i wykonywania umowy ubezpieczenia, natomiast art. 29 ust. 11 u.d.u.r. wprowadza jedynie możliwość dłuższego przechowywania danych.

5. Przeciwdziałanie wyłudzeniu nienależnych świadczeń i odszkodowań oraz praniu pieniędzy i terroryzmowi (działania antyfraudowe)

PIU proponuje dodanie nowego art. 41a u.d.u.r.:

Art. 41a u.d.u.r.

1. Zakład ubezpieczeń przetwarza dane osobowe w zakresie niezbędnym do przeciwdziałania przestępstwom popełnianym na szkodę zakładu ubezpieczeń oraz przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, w celu zapobiegania przestępczości lub wykonania zadań realizowanych w interesie publicznym.

2. Zakład ubezpieczeń w celu przeciwdziałania przestępstwom popełnianym na szkodę zakładu ubezpieczeń oraz przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, w celu zapobiegania przestępczości lub wykonania zadań realizowanych w interesie publicznym może stosować procesy oparte na zautomatyzowanym podejmowaniu decyzji, w tym na profilowaniu, o ile zakład ubezpieczeń wdrożył właściwe środki ochrony praw, wolności i prawnie uzasadnionych interesów osoby, której dane dotyczą.

3. Przetwarzanie przez zakład ubezpieczeń danych, o których mowa w ust. 1 i 2, nie powoduje po stronie zakładu ubezpieczeń obowiązku powiadomienia, o którym mowa w art. 13 ust. 1 i 2 lub art. 14 ust. 1 i 2 rozporządzenia (UE) 2016/679."

Uzasadnienie:

Zaproponowane brzmienie przepisu art. 41a u.d.u.r., odwołuje się on wprost do obowiązków nałożonych na administratorów danych (zakład ubezpieczeń jako podmiotu obowiązującego w rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i finansowania terroryzmu). W tym zakresie ust. 1 art. 41a jest transpozycją art. 43 Dyrektywa AML 4. Wspólne ujęcie w art. 41a u.d.u.r. przeciwdziałania przestępstwom popełnianym na szkodę zakładu ubezpieczeń oraz przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu uzasadnione jest w tym, iż w praktyce procesy te są połączone w zakładach ubezpieczeń. Należy też podkreślić, iż na wielu rynkach europejskich regulacje prawne łączą te procesy przykładem jest brytyjska ustawa „Criminal Finances Bill”. Zatem jak wynika z motywu 19 preambuły do RODO, jeżeli przetwarzanie danych osobowych przez podmioty prywatne objęte jest zakresem stosowania RODO, państwa członkowskie powinny w ramach wewnętrznych regulacji dopuścić ograniczenie w swoich przepisach niektórych obowiązków i praw, o ile takie ograniczenie stanowi w demokratycznym społeczeństwie niezbędny i proporcjonalny środek chroniący określone, ważne interesy, w tym bezpieczeństwo publiczne oraz zapobieganie przestępczości, prowadzenie postępowań przygotowawczych, wykrywanie lub ściganie czynów zabronionych, lub też wykonywanie kar, w tym ochronę przed zagrożeniami dla bezpieczeństwa publicznego i zapobieganie takim zagrożeniom.

Zjawisko przestępczości ubezpieczeniowej mimo podejmowania nowych i doskonalszych sposobów jej zwalczania, jest duże i niezmiennie wykazuje tendencję wzrostową w całej Unii Europejskiej. Zgodnie z szacunkami Insurance Europe (Europejska Federacja Stowarzyszeń Ubezpieczycieli i Reasekuratorów) ok. 10% wypłaconych odszkodowań i świadczeń wypłacanych jest na skutek oszustwa ubezpieczeniowego („The Impact of Insurance Fraud”, Insurance Europe, Bruksela 2013, str. 9). Przyjmując, że szacunki Insurance Europe są słuszne to jednego roku w ręce oszustów w Polsce trafia blisko 3,5 miliarda złotych, co ma wpływ na poziom stawek i taryf usług ubezpieczeniowych. Konieczność profilowania klientów w procesach likwidacji szkód wynika z faktu, że wiele procesów w zakładach ubezpieczeń staje się coraz bardziej automatyczne w celu przyspieszenia i ułatwienia obsługi zgłaszanych roszczeń. W procesie likwidacji szkód i świadczeń dąży się do tego, żeby w niektórych produktach, już podczas rozmowy telefonicznej lub zgłoszenia internetowego następowało skierowanie klienta na odpowiednią ścieżkę likwidacji. Bez możliwości profilowania wiele sfinansowanych roszczeń będzie zlikwidowanych w sposób uproszczony, a nienależne odszkodowania bądź świadczenia trafią w ręce oszustów. Ponadto, przetwarzanie i profilowanie danych jest jedną z najskuteczniejszych metod walki ze zorganizowanymi grupami przestępczymi, czyli grupami osób,

które dokonując wyłudzeń odszkodowań i świadczeń bardzo dokładnie planując i organizują swoje działania – tylko możliwość szerokiego przetwarzania danych daje szansę na identyfikację takich grup. **Ograniczenie obowiązku informacyjnego o przetwarzaniu i profilowaniu w celu zapobieganiu przestępczości dopuszcza *explicite* regulacja art. 23 ust. 1 lit. d RODO, która przewiduje, że o ile ograniczenie służy zapobieganiu przestępczości lub wykrywaniu czynów zabronionych, o tyle państwo członkowskie może wprowadzić ograniczenie zakresu obowiązków przewidzianych w art. 12-22, a więc i w art. 13 i 14 RODO.**

Proponowany ust. 2 art. 41a stanowi transpozycje art. 13 ust. 1 lit. d) Dyrektywy AML 4 oraz obecnego przepisu art. 8b ust. 2 pkt 4) ustawa z dnia 16 listopada 2000 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz.U 2016 poz. 299). Uprawnienie do profilowania danych w celach przeciwdziałania przestępstwom popełnianym na szkodę zakładu ubezpieczeń pozwoli na ujednoczenie podejścia do przeciwdziałania różnym rodzajom przestępstw i wyeliminuje sytuację i potencjalny przestępca będzie miał możliwość zgłoszenia zakazu profilowania z art. 21 RODO wobec profilowania jego danych w celach przeciwdziałania przestępczości ubezpieczeniowej, ale jednocześnie nie będzie mógł zgłosić tego zakazu wobec profilowania w celach przeciwdziałania praniu pieniędzy.

6. Przetwarzanie danych w celu realizacji roszczeń regresowych i windykacji

PIU proponuje dodanie nowego art. 41b udu:

Art. 41b udu.

„1. Zakład ubezpieczeń przetwarza dane osobowe osób odpowiedzialnych za szkodę i ich przedstawicieli oraz dane osobowe świadków w zakresie niezbędnym do prowadzenia postępowań likwidacyjnych, postępowań regresowych, postępowań windykacyjnych związanych z wykonywaniem umów ubezpieczenia, umów gwarancji ubezpieczeniowych oraz umów reasekuracji.

2. Przetwarzanie przez zakład ubezpieczeń danych, o których mowa w ust. 1, nie powoduje po stronie zakładu ubezpieczeń obowiązku powiadomienia, o którym mowa w art 14 ust. 1 i 2 rozporządzenia (UE) 2016/679.”

Uzasadnienie:

Art. 41b ust. 1 u.d.u.r. wprowadza ustawowe uprawnienie zakładu ubezpieczeń do przetwarzania danych osobowych osób odpowiedzialnych za szkodę i ich przedstawicieli oraz danych osobowych świadków w zakresie niezbędnym dla prowadzenia postępowań regresowych oraz windykacyjnych związanych z wykonywaniem umów ubezpieczenia, umów gwarancji ubezpieczeniowych oraz umów reasekuracji. Prowadzenie postępowań regresowych oraz windykacyjnych przez ubezpieczycieli, przynależy do czynności ubezpieczeniowych na podstawie art. 8 ust. 8 pkt. 5 udu, a nowe uregulowanie rozwiewa wątpliwości w zakresie prawnego umocowania do przetwarzania ww. kategorii danych osobowych, które mogą być pozyskiwane np. od Policji (zob. np. E. Kiziewicz: Prawo do ochrony danych osobowych sprawcy szkody; Monitor Ubezpieczeniowy 51, grudzień 2012). Jednocześnie art. 41b ust. 2 u.d.u.r. wprowadza zwolnienie zakładu ubezpieczeń jako administratora danych z obowiązku informacyjnego w przypadku otrzymania danych osobowych ze źródła innego niż podmiot danych. Utrzymanie tego obowiązku byłoby nadmiernie uciążliwe, jeśli nie niemożliwe, gdyż zakład może nie posiadać danych kontaktowych osób wskazywanych w tym przepisie.

7. Przetwarzanie danych o karalności i biometrycznych pracowników

PIU proponuje dodanie nowego ust. 8 w art. 35 udu:

Art. 35 ust. 8 pkt 1 i 2 udu

„1) W przypadku pracownika i osoby ubiegającej się o zatrudnienie na stanowisku umożliwiającym jej dostęp do danych objętych tajemnicą dotyczącą poszczególnych umów ubezpieczenia, zakład ubezpieczeń może, oprócz informacji wskazanych w 22¹ § 1 i 2 Kodeksu pracy, żądać od niej przedłożenia informacji dotyczących karalności, a w szczególności informacji czy dane osobowe tej osoby są zgromadzone w Krajowym Rejestrze Karnym.

2) Zakład ubezpieczeń ma prawo żądać od pracownika, oprócz informacji wskazanych w 22¹ § 1 i 2 Kodeksu pracy, danych biometrycznych w szczególności w postaci odcisków palców, głosu, obrazu rogówki i sieci żył palców, jeżeli podanie takich danych jest konieczne ze względu na kontrolę dostępu do danych objętych tajemnicą dotyczącą poszczególnych umów ubezpieczenia lub pomieszczeń wymagających wysokiego poziomu bezpieczeństwa.”

Uzasadnienie:

Instytucje finansowe, takie jak banki oraz zakłady ubezpieczeń i reasekuracji są instytucjami zaufania publicznego. Z tego względu nałożone są na nie obowiązki zachowania tajemnicy (bankowej bądź ubezpieczeniowej) oraz szczególna troska o powierzone przez klientów środki. Ze zbieranych przez ubezpieczycieli składek ubezpieczeniowych są tworzone rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe, których jakość i solidność podlega szczególnej kontroli organu nadzoru. Z tego powodu zasadne jest dopuszczenie przetwarzania przez ubezpieczycieli danych o karalności osób pracujących lub ubiegających się o pracę z dostępem do danych objętych tajemnicą ubezpieczeniową. Z tych samych przyczyn, w myśl art. 9 ust 2 lit. g RODO, należy dopuścić możliwość przetwarzania przez ubezpieczycieli danych biometrycznych pracowników, jeżeli podanie takich danych wzmocni ochronę środków klientów i kontrolę dostępu do pomieszczeń wymagających wysokiego poziomu bezpieczeństwa.

8. Udostępnianie informacji i prowadzenie komunikacji z podmiotem danych

PIU proponuje dodanie nowego art. 41d udur:

Art. 41d udur.

„1) Zakład ubezpieczeń będący administratorem danych w rozumieniu art. 4 pkt 7 rozporządzenia 2016/679 nie jest obowiązany do udzielania informacji i prowadzenia komunikacji zgodnie z art. 12 ust. 1 rozporządzenia 2016/679 częściej niż raz na 3 miesiące; w przypadku żądania osoby, której dane dotyczą udostępniania informacji częściej niż raz na 3 miesiące, zakład ubezpieczeń jest uprawniony do pobierania opłaty w wysokości odpowiadającej kosztom poniesionym w związku z udzieleniem informacji.

Uzasadnienie:

Art. 23 rozporządzenia 2016/679 daje możliwość ograniczenia zakresu obowiązków administratora i podmiotu przetwarzającego, wynikających z rozporządzenia 2016/679, o ile zakłada to prawo UE bądź prawo państwa członkowskiego. Przepis art. 23 rozporządzenia 2016/679 określa jednocześnie jakim celem służyć ma przepis ograniczający odnośne obowiązki. Proponuje się, aby w stosunku do zakładów ubezpieczeń, będących instytucjami zaufania publicznego, zastosować analogiczne jak w stosunku do Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego oraz banków ograniczenia obowiązków nałożonych na administratora danych w zakresie częstotliwości informowania osoby, której dane dotyczą poprzez wprowadzenie art. 41d udur, w projektowanym brzmieniu.

ul. Matuszewska 20, 03-876 Warszawa
+48225151300, 501-721-623

Kopia dla odbiorcy

Przesyłka
Lokalna

Płatnik Polska Izba Ubezpieczeń
Natalia Litwińska
Twarda 18
00-105 Warszawa
CK:

Data złożenia zlecenia: 2017-10-13 14:46 piu 2419

Numer przesyłki: **A171013300**

Serwis: **X - Expres**

Liczba kopert

1

Podpis

Waga całkowita

kop

Oczekiwanie

Usługi dodatkowe X

Weryfikacja wagi

Pobranie

Cena netto/brutto

Uwagi kop

Zawartość list

Nadawca Polska Izba Ubezpieczeń
Natalia Litwińska
Twarda 18
00-105 Warszawa
224205125

Odbiorca Ministerstwo Cyfryzacji
Marek Zagórski
ul. Królewska 27
00-060 Warszawa
tel.

Data i godzina nadania

13.10.17

godz:

Data i godzina doręczenia

..... godz:

Kod kuriera

Nazwisko odbiorcy

Podpis nadawcy

Podpis odbiorcy

Uwagi kuriera

Utworzona: 2017-10-13 14:46:28